

FORORD De første huse på Månen

FELIX THORSEN
KATZENELSON

Danske Bjarke Ingels vil bygge de første permanente bygninger på Månen. Og skriver sig ind i en galaktisk historie om magt, storhedsvanvid og fupmageri.

Det var nærmest et spørgsmål om tid. Den danske arkitekt Bjarke Ingels har længe været større, end vores flade land tillader, og nu er han måske også vokset fra planeten. Han skal nemlig være med til at bygge de første huse på Månen. Sammen med amerikanske Nasa, 3D-virksomheden Icon og designvirksomheden Search+ kunne BIG i starten af måneden afsløre de første billeder af, hvad man har planlagt skulle være de første permanente bygninger på Månen. De vil 3D-printe huse bygget af månestøv, regolit som det hedder.

På den måde bliver Bjarke Ingels en del af et fornyet måneræs, denne gang med en dansk førertrøje i udbryderfel-

tet. Månen er nemlig blevet et populært himmellegeme igen. Bjarke Ingels' rumeventyr peger ind i en galaktisk fremtid og trækker tråde til en broget fortid.

Det er snart 50 år siden, der sidst var nogen på Månen. Apollo 17 landede 14. december 1972 og gør amerikanske Eugene Cernan til det seneste menneske deroppe. Sidste år fejredes der ligeledes 50-års jubilæum for den første bemandede månelanding. I Danmark blandt andet med den i 2018 tyvstartende måneudstilling på kunstmuseet Louisiana. Den skrev vi og andre kultursektioner godt og meget om. For Månen har selvfølgelig helt fra præhistorisk tid været en ombejlet kulturel skikkelse.

Før vi satte vores fodspor der, som i øvrigt stadig er synlige, fordi det ikke blæser på Månen, var den mytisk. Den var en lysende ost med en mørk side, og ud over den førnævnte udstilling kunne man nemt fylde biblioteker, museer og biografte (Palads?) udelukkende med kunstneriske månefortolkninger.

Magtkampe og fuseri

Men når Månen ikke har været tidevandenes gudindeskikkelse, de ensomme poeters natlige samtalepartner og science fiction-historiernes førsteelsker, har den været centrum for internationale magtkampe og fuskagtige forretninger.

Magtkampene kender de fleste af os. Rumkapløbet mellem USA og Sovjetunionen var groft sagt en potenskrig mellem datidens stormagter. Blandt andet som svar derpå så FN sig nødsaget til at lave 'Ydre rum-traktaten' i 1967, der blandt andet havde som nøglepunkt, at ingen regering kunne gøre formelt krav på Månen eller andre himmelleger.

Det stoppede midlertidig ikke privatpersoner, der tænkte, at de ikke var dækket af beskrivelsen 'regering' og derfor gjorde krav på Månen. Mest kendt er nok amerikanske Dennis Hope, der i 1980 grundlagde 'Lunar Embassy', verdenshistoriens første udenjordiske ejendoms-mægler. Han begyndte at sælge stykker af Månen. Først i supermarkeder og siden på nettet. Han mener selv at have solgt i hvert fald 2,5 millioner hektar til cirka 20 dollars stykket.

Vi tror ikke, vi ejer Jorden, vi ved, vi ejer Jorden – og hele universet

Sådan er der i tide og utide dukket mere eller mindre kuriøse månehistorier op. Og selv om de mestendels udgør tøjagtige fakta, man kan underholde med over frokostbordet, vidner det om menneskehedens lemfældige, latterlige og selvhøjtidelige omgang med ejerskab over naturen: Vi tror ikke, vi ejer Jorden, vi ved, vi ejer Jorden – og hele universet.

Verdensfjernt rumeventyr

Det er nok det, der irriterer mig med Bjarke Ingels' månehuse. At de afspejler den affortryllelse, vi alt for længe har udøvet på Jorden.

Der er ikke noget, der kan overraske, når man har kortlagt alt, men der var universet stadigvæk magisk. Men så snart den første månestøvmursten er lagt, er magien forsvundet. Så indrømmer man, at Jorden er noget, vi kan vokse fra. Og det er farligt.

Vi har ikke brug for at bebygge og op-

GALAKTISK.

1. oktober kunne BIG og deres samarbejdspartnere afsløre deres tegninger af det, der kan blive de første permanente bygninger på Månen. Projekt Olympus har Nasa i ryggen og håber på at skabe bæredygtig beboelse på Månen. Foto: BIG-Bjarke Ingels Group/Ritzau Scanpix

dage universet, vi har brug for at genopdage verden. Sidstnævnte er pointen i en ny bog, 'Genopdagelsen af Jorden', af norske Anders Dunker. Udkommet på det fremragende forlag Virkelig indeholder den ti samtaler med førende tænkere om naturens fremtid.

Det er Bruno Latour, der er ophavsmand til udtrykket om at genopdage. Han taler om, hvordan rummet har givet os mulighed for at se Jorden udefra, og hvor dumt det egentlig er:

»På en måde har vi ladet os bedrage af disse billeder set fra verdensrummet – de giver os en falsk forestilling om enhed og oversigt, som ikke hjælper os til at forstå vores egen situation (...). Vi må gøre noget ved den måde, vi forstår vores egen verden på, for når vi indtager en typisk 'kosmisk' synsvinkel, forsvinder alle menneskene, alt liv, det bliver bogstaveligt talt til forsvindende lidt«.

Bruno Latour rammer hovedet på flere søm her. Det er på tide, at vi genopdager og genfortryller. Så hold de arkitektoniske naller fra Månen, den tilhører hverken dig, mig, Dennis Hope eller nogen regering.

Jeg, og måske Bruno Latour, hvis jeg turde spørge, synes, at den her rumarkitektur er verdensfjern. Det er for tidligt at sige, om det bliver et BIG skridt for (den danske) menneskehed, men jeg er bange for, at det er endnu et 3D-printet, lunart fupnummer af månestøv og storhedsvanvid.

felix.thorsen.katzenelson@pol.dk

På denne plads skriver Felix Thorsen Katzenelson hver uge et fiktivt forord. Til et værk, en person, et fænomen eller noget helt fjerde.